

Dass

NOT

+

44 42
COMMENTATIONIS
IN
LITERATVRAM ROMANAM
SPECIMEN

QVO
AD DECLAMATIONES
A. D. XXVIII SEPT. HOR. X IN SCHOLA SENATORIA
INSTITVENDAS

REI SCHOLASTICAE
PROMOTORES FAVTORES QVE

QVAM OBSERVANTISSIME INVITAT

M. CONRADVS NAHMMACHER
RECTOR SCHOLAE OPPIDANAE HELMSTADIENSIS ET
COENOBII MARIEVALL' SVBRIOR

HELMSTADII
LITTERIS LEVCKARDIANIS

COMMENTATIONIS
IN LITERATURAM ROMANAM

SECTIO I
DE LITERA

I

LEGES in scriptione, maximam partem derivatione ex latina itemque Graeca lingua, Analogia, quam ita vocant, et Profodia etiam, cognoscuntur. Annumeranda his MSSta, (a) inscriptiones, (b) et numeri,

A 2

(a) Apparet exinde, varia sua fe-
vtilitate commendare, MSSto-
rum scrutinium: praeter-
quam enim quod eo facit, vt
genuina asseri, auctorum lo-
cis qui in mendo cubant, le-
ctio possit; Orthographiam
quoque valde adiuuat. Nam,
vetustis in MSStis subinde bi-
uocalis *ae*, vt hac vtar, se-
iunctis a se inuicem literis ex-
scripta est, vt in codice VIR-
GILII Mediceo; in iis ve-
ro quae proprius ad nostram
aetatem accedunt, eandem
aut nudo e; aut vnciato, re-
peries. Nonne autem hinc
colligi et transferri ad Ortho-
graphiam istud potest: com-
modius multo biuocalem di-

stinctis, quam connexis inter
se literis scribi? At vero,
quum paucis adeo esse feli-
cibus liceat, vt ipsi Vatica-
nam, Heidelbergensis Bibli-
othecae spoliis ditatam,
Guelphicae Mineruae sacra-
rium, quo nihil splendidius,
Vindobonensem, Thuanam,
Leidensem, Norimbergensem
et Gottorpensem, aliasue Bi-
bliothecas adire, et MSSta
quae ibi asseruantur manibus
contrectare possint: iuuabit
eos sibi comparasse libros, qui
e MSStis antiquioribus cura
doctorum hominum excusi
sunt, et qui etiam variantes
lectiones adiectas habent. At-
que eo in genere, quod au-
ctores

mi, (c) quae et ipsa, parum tenuem usum, ei, qui litera-

ctores classicos, quos vocant, attinet, loco MSSorum esse hi libri possunt, qui ab ELZEVIUS, FROBENIUS, FAVSTO, GVTTENBERGIO, MANVTIIS, PLANTINO, STEPHANIS, aliisque euulgati sunt. Conf. IS. BVLLARTII *Academiam scientiarum*. it. DAN. GEORG. MORHOPIVM in *Polyhist. Tom. I. Lib. I. cap. 7.* in primis autem IO. ALBERT. FABRICIVM, in *Bibliothec. Lat. Lib. IV. cap. XIV. p. 885.* seq.

(b) Ita pariter monumenta veterum atque inscriptiones non ignorasse, sua habet commoda: quum ostendant, quae nam scribendi ratio sese antiquis maxime probauerit litteratoribus. qui tamen inter alios complures, quos earum cognitio, in historicis et philosophicis aequae grammaticis, habet usus, minimus fere est. Itaque consultum erit, ut iuvenes etiam, qui in hac aurifodina laborent, cohortentur: et exem-

pla quoque apte inde desumi possunt, quae rituum antiquorum in explicatione adhibeantur; quo fiet, ut quid istud studium amoenitatis iuxta ac commodi habeat, sentiant. IANVM autem GRVTERVM, qui in MAZOCHII, SMETII, GOLTZII, BOISSARDI, aliorumque bene multorum, antiquis inscriptionibus constipandis, nihil sibi laboris reliqui fecit, adisse iuuabit. Exactum ab ipso peremne opus, ex Commelliana officina Ann. 1603, sub rubro: *Inscriptiones antiquae totius orbis Romani*, prodiit. Postmodum MARQVARDVS GVDIVS, IO. GEORG. GRAEVIUS, et EDVARD. HOLTHENVS, in eo emendando occupati fuere. atque ille labor ita processit, ut euentus, MORHOPII de GVDII MSSis expectationi, omni ex parte respondeat. ut ex exemplis Amstelodami Ann. 1707 excusis, videre est. Omittas a GRVTERO inscriptiones THOMAS RHEINESI-

teraturam industrius sectatur, adferent. Praeter haec interdum etiam nonnihil consuetudini ac vsui, cui in-feruit Orthographia, dandum est

A 3

II

NESIVS congeffit. quae in *Polyb. P. I. L. IV c. XIV*
 Lipsiae Ann. 1682 editae n. 26
 sunt. Praeter FALCONE- (c) Est quaedam veluti cognatio, inter inscriptionum intelligentiam, et numismaticam artem: quae, vt antiquiorum ritibus foeneratur lucem, dum numi res olim gestas effigie referant; ita in quaestionibus etiam orthographicis diluendis, sua utilitate non destituitur. Princeps autem hoc in genere
 EZECHIEL SPANHEMIVS est, qui, de *praesantia et vsu numismatum*, librum suis numeris absolutum composuit. prodiit, primo Romae Ann. 1664, splendidissime autem Londini Ann. 1706.
 BELLORIVS vero, VALENS, HARDVINVS atque BEGERVS, et ipsi praecclare de hac arte meriti sunt: praecipue autem CHRIST. FRIDER. RVHE, eo quod omnia ad Orthographiam retulit. *Specimina eius,*
 phi-

cuius *Miscellanea eruditae antiquitatis*, Lugduni Ann. 1685 euulgata sunt. Quodsi autem aliquam inscriptionum syllogem desideres, auctor tibi sim, vt GVIL. FLEETWOOD redimas librum, qui Londini Ann. 1691 excusus est. Cf. BYRCHARDVS GOTHELF STRVVIUS, in *Biblioth. Scriptor. Antiquit. Romanar.* it. IO. ALBERT. FABRICIVS, in *Biblioth. Lat. Lib. IV. cap. 5. p. 756.* seq. vt et MORHOF.

II

ORTHOGRAPHIA quonam inſit; ipſa vocis notatio luculenter oſtendit: Graecae enim originis eſt, nempe ἀπὸ τῆ γράφειν et ὀρθός, atque conuerti in hunc modum poterat, vt ſit *iuſta ſcriptio*, ſiue quae leges curate ſcribendi ſuppeditat. (d) Occupatur autem Orthographia

philologiae numiſmatico Latinae, Lipſiae Ann. 1708 typis exſcripta ſunt. Videtiſ BVRCHARDI GOTHELFI STRVVII *Bibliothec. numiſm. antiquor.* et CAROLI PATINI *introducſt. in numiſmata*

Si autem cui volupe ſit, noſſe principes, qui de ſcriptione expoſuere, ſcriptores: ita habeat: e veteribus litteratoribus Orthographiam ex inſtituto proſequuti ſunt, VELIVS LONGVVS, FLAVIVS CAPER, TARENTIVS SCAVRVVS, AGROETIVS, BEDA, MARIVS VICTORINVS, et MAGNVS AVRELIVS CASIODORVVS, qui ſuum de Orthographia librum ex aliis duodecim compoſuit. Atque horum ſcriptorum libri ad vnum omnes, in HELIAE (d) Id ipſum eſſe definitionis

PVTSCHII *Grammaticae Latinae auctoriſibus antiquis*, (ed. Hanouiae Ann. 1505,) reperiundi ſunt. Commentat ſe autem in primis ſua vtilitate, conſummatum *Orthographiae antiqui nouique Latii opus*, a CLAVDIO DAVSQVEIO ſiue DAVSQVIO, perinde enim eſt, adornatum, (ed. Tornaci Ann. 1632,) in eo enim, habita diuerſitatis temporum ratione, omnia, ſubiectis e monumentis veterum exemplis, enodantur. ALDVVS etiam MANVTIVS, minor natu, et ipſe peculiari in libro, Vernetiſ Ann. 1566 euulgato, Orthographiam tradidit. CELLARIVM autem et SCHVRZFLEIſCHIVM, praecſtantiffimos duumuiros, ecquis eſt qui ignoret vice

phia in literis, et syllabis etiam, quatenus materies earum spectatur, euenta, atque diuisio; et tandem in variis, quarum in scriptione vsus est, posituris. Literis a litura nomen videtur esse impositum, (*e*) quod nempe filo

vice potest. Itaque, adeo abiecte de Orthographia sentiendum non est, vt ea esse existimetur ars, quae de literarum ductibus, scite ac commode pingendis exponat: id enim *infra Grammatici officium est: sed totam subtilitatem in dubiis habet*, vt QVINCTILIANVS, *Lib. I c. VII*, ait. Ceterum Orthographia, quum de iusta loquela non minus, ac de dextra scriptione agat: *ὁρθογραφία* pariter suo in ambitu comprehendit

(*e*) Literam quasi legiteram, eo quod legendi iter praebeat, dictam esse, PRISCIANVS (*Lib. I, p. m. 2*) opinatur. Alii, a linearum ductu, vt e quibus constant literae, nomen ipsis esse autumant. quos inter IVL. CAES. SCALIGER est: ait enim, *Lib. I de causis Lat. Linguae Cap. IV, p. 7: De litera acturi veram eiusce*

nominis rationem in figura emergere comperiemus, quum eas certis lineis contineri videbimus. Pergit autem statim: quum enim primum diſtae essent lineaturae, literae postea factae sunt: sicut apud Graecos γραμματα παρὰ τὴν γραμμὴν. Adiuuat hanc sententiam hoc, quod cognoscantur etiam literae ex qualitate et quantitate figurae linearum. Alio autem nomine elementa literae dicuntur: eiusque denominationis ratio facile patet, quum literae non nisi coniunctae dictionem quamdam constituent, et veluti corpus. non secus ac simplicium compositione in mundo corpora nascuntur. Interim tamen abusive istud fit, si PRISCIANVM audias, quum istud nomen commodius ipsis *pronunciationibus* attribuat. Atque hoc si sumseris, literae non iam elementa, sed *notae element-*

stilo quodam tabulis ceratis eas inscribere, moris apud veteres esset, quem si inuenterent delendo inferuiebat. idque *liturare* (f) dictum fuit. Iam si qua etiam literae finitione opus esset: nihil quod magnopere in hac PRISCIANI, qui eam *minimam partem vocis compositae* (g) dixit, desiderare possis, inuenies: Si modo adieceris hoc, posse etiam quasdam literas in se vocem constituere. Quodsi autem ea carere exceptione uolueris,

VOSSII

elementorum dicendae erunt. Videbis PRISCIANVM Lib. I, p. 2. item Lib. de Accent. p. 833

(f) Non autem vnice de eo quod inscriptum cereis esset: sed vniuersè de literarum deletionè, ista vox adhibita est. SIDONIVS enim exhibet inscriptionem quamdam, quae ita habet: CVM IN RE PRAESENTI INSPEXERIM LITVRATVM ARG. ET ERASVM. Lib. IX, Ep. 3

(g) Lib. I, p. 2. Cum hac, DIOMEDIS, Lib. II, p. 415. (ED. H. PVTSCHII) ASPERI IVNIORIS, p. 1726: AELII DONATI, p. 1753: ALCVINI, p. 2082: VELII LONGI, p. 2214, ex asse conueniunt. Atque PRISCIANVS aliam item iustam et suis legibus absolutam finitionem

suppeditat hanc: *Litera est vox quae scribi potest indiuidua*: et perquam etiam eleganter, literas quasdam veluti *imagines vocis* nuncupat. ISIDORI autem finitio, qui literas *indices rerum, et signa* verborum dixit, licet Graeci etiam literas *σηματα*, ac Hebraei *חֲמֻשֵׁי* nuncupent, iusta non est: nec GAZAE etiam, qui literam *περόνη* τὴ *ἀνθρώπου* *φωνήν* ait esse: neque APOLLONII DYSCOLI, ille enim *ἄλην* eam vocat. Propius ad hanc PRISCIANI, ARISTOTELIS accedit literae definitio, cui litera *φωνὴ ἀδιάλεκτος* est, et aliorum philosophorum, qui literam *ἄτομον* dixere. v. SERGII in *primam DONATI editionem commentarium* p. 1827. it. VOSS. L. I. c. VIII. p. 35

VOSSII verba adhibeas, qui ita eam finit, ut *vocem articulatam eam et indiuiduam* esse dicat. Cui autem mortalium, suos literae debeant natales; exploratum non omnino est: nisi ut CADMO, AGENORE Phoenicum rege oriundo, iste honos a Graecis concessus fuerit, et quidem creditum est, ipsum sedecim literarum Graecarum auctorem existisse: (b) iisque PELAMEDEM de suo

(b) Quemadmodum haec de CADMO sententia variis laborat difficultatibus, quum, licet verum forsitan sit, cum literas a Phoenicia in Graeciam primum transfuisse; inde tamen non consequatur, ut etiam repertor literarum CADMVS fuerit: ita aliae etiam de hac re sententiae quam maxime facillant, quum nihil quo se tueri possint, ubi in dubium vocentur, habeant. Huiuscemodi de columnis Sethianis commentum est: de quibus una cum HENOCHI libro, IOH. HENR. VRSINVS fuse exposuit. TAAVTVS, quod idem est Aegyptiaca lingua, ac si in Graecis dicas *ἕρμης*, in Aegypto *ἠεράεως* literarum perhibetur fuisse. PLINIVS aeternum literarum usum facit: ad cuius sententiam pro-

pius accedit IOH. PETRVS ERICVS, qui existimat, ADAMVM literas reperiisse, et quidem defumtis vocalibus ab auium cantu; et consonantibus autem, abs terrestrium animantium rugitu. Forsan, si quid verosimilibus est concedendum, non omnino ineptum erit, si quis putet: numerorum primo omnium figurarum, defumtis iisdem a digitorum forma; atque ex harum coalitu, primo paucas quasdam literas efformatas atque effictas fuisse: hisque teneris ab initiis literas, non nisi longo temporis intervallo, ad aliquam accuratorem adductas esse. eamque circiter eo tempore, quo IOSEPHVS apud PHARAONEM commoraretur, fuisse obtentam. Et vero, egregium istud literarum inuentum, neminem

B

nem

fuo Z et Θ; EPICHARMVM Θ et X; SIDONIUM
 vero H et Ω, vt et Z et Ψ, adiecisse: a Graecis autem
 ad

nem non in sui admirationem
 aperit: quum inde plurima
 commoda, in omnes omnino
 homines redundent. quae ne-
 mo quidem ignorat. Annu-
 merari autem aliis miratu hac
 in re dignis etiam hoc pot-
 erat: quod in tanta lingua-
 rum discrepantia ac multitu-
 dine, nihilo tamen secius v-
 bique linguae primaenae ve-
 stigia exstent. Praecipue au-
 tem Graeca et Latina, prin-
 cipes linguae, ita amice inter
 se inuicem consentiunt atque
 conspirant, vt difficile iam
 non sit ad cognoscendum,
 huius ab illa originem repe-
 tendam esse. Documento
 eius rei literae Romanis vsi-
 tatae esse possunt, quarum
 aliae ipsam Graecarum lite-
 rarum figuram omni ex par-
 te referunt: alii, immutatis
 quidem multis modis, tamen
 suae quaedam originis indi-
 cia sunt. quo in argumento
 pertractando, eminent MA-
 BILLONIVS, in Libro de
 re diplomatica. conf. etiam

CELLARIUM in *Orthogra-
 phia Part. 1, p. 1.* Atque eo-
 dem etiam modo res sese
 habet in integris vocibus, quae
 et ipsae magnam partem
 Graeco a fundo detractae
 sunt. Luculentissimum in
 hac re exemplum GATA-
 KERVS, in *Lib. de silo No-
 ui Test. Cap. 1.* dedit. vbi o-
 stendit, in initio Eclogae I
 VIRGILII, singulas voces
 e Graecis petitas esse. Lege-
 sis aliam eiusmodi collectio-
 nem, e IULII parentis et
 IOSEPHI filii SCALIGE-
 RORVM, TURNEBI,
 LAMBINI, GEFANII,
 MVRETI, aliorumque scri-
 ptis conspiciatam, in appen-
 dice Orthographiae ALDI
 MANVTII, ed. a CASP.
 ROTHIO, *Lips. MDCVII.*
 Denique in notatione et con-
 structione, quanta sit vtrius-
 que linguae conuenientia,
 NICOD. FRISCHLINVS,
 in *Graeca grammatica cum
 Latina vere congruente*, de-
 monstrauit

ad Romanos literas ab EVANDRO Arcade, matreue eius NICOSTRATA, immutatis quibusdam formis, translatas fuisse (1)

III

LITERARVM apud Romanos tres et viginti sunt: Iste autem literarum numerus non videtur fixus semper apud Romanos fuisse: sed ipsa, eandem procul dubio, quam aliae complures linguae, in primis autem Graeca, fortunam experta est, vt nempe quarundam literarum accessionibus subinde donata sit. In ipsa autem literarum consideratione, potissimum ad *figuram*, *nomen* atque *potestatem* attendendum esse, PRISCIANVS auctor est. quibus etiam *ordo*, vt nonnullis videtur, addi poterat: quem tamen, si cum PRISCIANO inter partes potestatis referre velis, nullus equidem repugno. A forma itaque vt ordiar, literae lineis rectis, et oblique etiam diductis, iisue iugalibus aliis, aliis decussatim scriptis, transuersis, cet. constant. Quae rectis ducuntur, vt: A, E, F, H, I, K, L, M, N, T, V, X, Y, Z, iuncea a nonnullis Grammaticis dicuntur: hydropicae autem, quae curuis fere cauisue lineis continentur, vt: C, O, G, A, S. Aliae e mixto sunt genere, quo B, D, P, R pertinent. Minuscularum literarum olim nullus apud Romanos vsus fuit: omnia namque vinctualibus exscribebant literis, vt. in numis mar-

B 2

mori-

(1) Haec MARIJ VICTORINI innituntur testimonio. Ait enim *L. I. p. 2468: Repertes literarum CADMVS ex Phoenice in Graeciam, et EVANDER literas ad nos transtulerunt.* cf. MAXIMVM

VICTORINVM p. 1944. Alios CECROPI, LINO alios Graecarum: SATVRNO quosdam ac Pelasgis, latinarum literarum inuentionem attribuisse: voss, in *Arist. Lib. I. cap. 10*, perdocet

moribusque luculenter patet. Atque haec scribendi ratio facit omnino ad ornatum literaturae conciliandum, et magis se altera illa commendat. Satius itaque foret, si vel hodie iste mos vbique obtineret: ni id commodi minusculae habeant literae, vt breviori temporis spatio, his quando utamur, illinere aliquid chartae possimus. (k) Atque id ipsum etiam est, quod inveniendarum minuscularum literarum occasionem praebuit, quae ad A. R. S. CCCCXXXVIII referenda esse videtur. (l) Iam vero, quum hi scribendi modi, omnino in se diversi sint: facile exinde est ad intelligendum, committendum temere non esse, vt vnciales literae cum minusculis misceantur, ni qua causa, eaque maximi momenti, suppetat. In periodi itaque fronte, iure vnciali vttere litera: (m) hoc enim

(k) Si haec vera causa est, vt profecto est; intelligi non potest, qui fiat, vt hodie in typographiis minusculae fere adhibeantur literae: quum tamen impressio minuscularum literarum, aequae capaces sibi deposcat clepsydras, quam vncialium: neque enim conueniunt a typhothetis, vt in seriptione; nec aliud quidpiam commodi aut compendii, cur vncialibus praeferantur, habent

(l) MABILLONIVS, in Libro *de re Diplomatica* p. 144. (in supplemento) adducta inscriptione euicit, literas mi-

nusculas, iam in marmorem, vrsO ac POLEMIO Consulibus, fuisse relatas. Habentur etiam quaedam inscriptiones in collectione Gruteriana, vbi minusculae literae conspiciuntur, licet mistae maiusculis, quod forsitan incuriae latomorum tribuendum est, vt p. DCLII n. 2. legitur: CVM CALICE Et tAPANtIO-NE, et in pyramide p. CLXXXV n. 3

MONVMENTVM
IVNIANI

O X p I R h I

(m) Non desunt quidem, qui etiam

enim nisi feceris, nihil iam erit, quo incisum minus a puncto dignoscere possis: ni iustum forsân eius positum cognoueris. Porro, etiam in nominibus propriis istud pariter obtinet: quum etiam ad vsûm ex aliqua parte respiciendum sit. (n) In honorum autem vocabulis, et ab initio orationis, praestat totam vocem vncialibus literis exscribere, quum id aliquanto accommodatius priscorum videatur scribendi legibus esse. Iam si etiam in eo sequi antiquos homines velis, vt literam I quando bis occurrat in vnam literam confles, atque educas; nemo erit, opinor, qui id improbauerit. (o) Contra ea

B 3 autem

etiam hic recedere a veterum consueto more, religioni sibi ducant. in quibus est, CAR. HENR. LANGIVS, in *institutionibus stili Romani*

(n) Probat id quoque ipsum MABILLONIVS ex inscriptione, cuius antea mentio facta a me est: ibi enim MERCVRIVS, VRSVS, POLEMIVS, cet. ab vncialibus exordiantur literis

(o) Ea potissimum scribendi ratione veteres delectatos fuisse, neminem, qui inscriptionum collectiones inspexit, praeterire potest: ibi enim vel sexcenties habetur DIS MAN. SACRVM. Huc etiam procul dubio respicit

PLAVTVS, quando STAPHYLAM ita loquentem facit

- - - *Ex me vnam faciam literam*

Longam, meum quando laqueo collum adstrinxero

Factum autem saepe fuit, vt illaeductio negligetur, et nihilominus altera litera excluderetur, quando duo I occurrerent. V. C. ADICERE pro adicere, SVBICI pro subici, PROICITO pro proiicito. Frequens eius scriptiois vsus est in VIRGILII codice Mediceo vetustissimo: nam ibi *deice, proice, adiciam*, cet. adsuat. cf. F. HENR. NORISIVM,

in

autem, abstinendum est a forma literarum recens adinuenta, quo potissimum U (p) in vncialibus, et J in omni scri-

in *Cenotaphia Pisana, Diff. IV, p. 473*, (edit. Venet. Ann. 1618.) Praeter haec is quoque honos, literae I quantitate longae, habitus est, vt et ipsa non raro educeretur. vt in rostrata DVILLII, qui caudicariis nauibus Carthaginensium dissipauit classem, videre est. Obuia ibi MARID. PRIMOS. CARTACINIENSIS. Ita quoque DIIS VICINIA, et alia eius generis apud BOISSARDVM in *Topographia* Romae, passim se offerunt. Contra ea autem, I quantitate correptum, aliquando minori reliquis literis forma expressum fuisse, ex hac inscriptione, quae consequitur, autumo

APOLLINI

M. VERATIVS

MERCATOR

quae exstat apud GRVTERVM p. xxxviii n. 16. Interdum etiam loco breuis literae I, invenitur II, in MAXIMINVS, PIENTISSIMI. quod tamen non adeo

studiose obseruatum est, vt non etiam bis terue pro I longa, II positum fuerit. Ceterum, prisci etiam alias literas forma eminentes pro duplicibus adhibuere, vt S pro ss, T pro tt, V pro uu. cet

(p) Prius sane insolita in minusculis literis figura U, adhibita esse videtur, quam J. vt WOBERTI, MINVCIVS FELIX, Ann. 1604 excusus, testatur: ibi enim forma quidem U, sed minime J reperunda est. cf. CELLARIVM in *Orthogr. p. 12*. Videtur autem hoc, inueniendae formae $\tau\tilde{u}$ u minusculis in literis, ansam dedisse: vt, in medio vocis, ex ima elementi v parte, linea ad connectendam eam quae consequeretur duceretur. Itaque is seruatus a multis ordo fuit, vt ab initio vocis forma v, in medio autem atque in fine, u vterentur. vt in vna. Quae etiam ratio, a renatis inde literis, quosdam sequaces reperit; a saeculi autem XVI dimidia parte, plu-

scriptionis genere referendum. ut quorum apud veteres nec vola nec vestigium adest. Adhaec contractae bio-

plurimis sese probavit, et vel hodie etiam plerumque aliis antehabetur. Non desunt autem quaedam etiam MSSa, licet non probatissima, ubi ea ab lega recessum fuit, atque ubiuis, nulla habita in itii ac medii vocis ratione, u legatur. quod et ipsum multi sibi ad imitandam sumere, praefertim eo tempore, quo recens inuenta typographia esset. Sed quale tandem est hoc, quod multis hodie placet, ut sonum praecipue respiciant, et forma v pro consonante; u vero pro vocali vtantur litera? scilicet, ut eo minus difficultatis penes iuvenes habeat iusta pronuntiatio. Quid ni itaque etiam quasdam ex biuocalibus mutant, ut quarum pronuntiatio cum seripione non omnino conuenit? aut quid causae est cur Anglicae, Gallicae atque Italicae linguae Orthographiam, aequo ferant animo; quum tamen in his multa legantur aliter; aliter scribantur. Eo mi-

nus autem ferendum hoc est, si qui id ipsum in vncialibus etiam literis moliantur: siquidem, Romani istud U prorsus ignorauerint, atque e Gothico caractere subreptum videatur esse. Habetur enim Gothico in Alphabeto, cuius VLFILIA auctor est, et quod exhibetur, ab EZECH. SPANHEMIO in *Dissert. de Vsu et Praestantia Numismatum, Tom. I. Diss. II, p. 114.* In Latinam autem literaturam Ann. 870 videtur irrepisse. Leges, DAN. EBERH. BARINGIVM in *clavi diplomatica, tab. alphab. IV.* Quarto autem saeculo a multis eam adhibitam formam fuisse, e VIRGILII Vaticano et Florentino, vt et FRUDENTII codicibus, maiusculis literis exaratis, videre est. Refert quasdam eorum particulas MABILONIVS in *L. de re Diplom. p. 354,* et CHRIST. FRID. RVHE, in numo Badueli ligabilem hanc formam haberi

XVI COMMENTATIO IN LITERATURAM ROM

biuocales Æ pro AE, et in minuscula æ pro ae, ut et æ pro œ, non temere sunt vsurpandae, ni spatii nimia angustia id exigat. atque id ipsum vniuerſe in literarum compendiis, abbreviaturas vocant, valet: excepto eo, quod in prænominibus et aliis quibusdam vocibus ταχυγραφίας ergo, more veterum commode adhiberi poſſint

Tranſeam hinc ad aliam rem. Nempe ſunt nonnulli ex iuuenibus noſtris, qui, peracto pridie examine, declamabunt. et quidem eo qui iam conſequitur ordine

IOH. RVDOLPH. ALBERTI, integer vitæ iuuenis, mores, e cognitione veterum apud Romanos rituum, optime eſſormari poſſe, probatum ibit

LVDVIC. FRIDERIC. GRVELMAN, ARISTOTELEM, a ſuſpicionem admiſſi erroris, animam e materie quadam compositam eſſe, ex interpretatione vocis ἐντελέχεια, (q) vindicabit. et Theotiſca quidem lingua

WILHELM. DIDERIC. HOLTZHAVSEN, linguam Latinam, iis omnibus qui imperium in alios exercent, inſignem vtilitatem praeberet, variis ex historia ſubiectis argumentis, proponet

Quae orationes, quum A. D. XXVIII Sept. hora X eo ſint conſilio habendae, ut ita a teneris formentur iuuenes, ne contrahant animum, quando in frequentia hominum dicendum eſt: PATRONOS AC FAVTORES rei ſcholaeſticae, ut, pro ſua in noſtras iuuenes beneuolentia, eorum commodis non deeſſe, ſed ſplendida eos corona cingere velint, omni cum contentione rogamus. Scrib. Helmſtadii, A. D. XX Sept. Ann. MDCCCLVI

10.
berii teſtatur. in Spec. Phi- BADVELA FLVREA'S
ſol. I. p. 30. Inſcriptio eius ZEMPER
numi barbarica haec eſt: (q) Lib. II de Anima. cap. I.

00 A 6427

ULB Halle
002 927 292

3

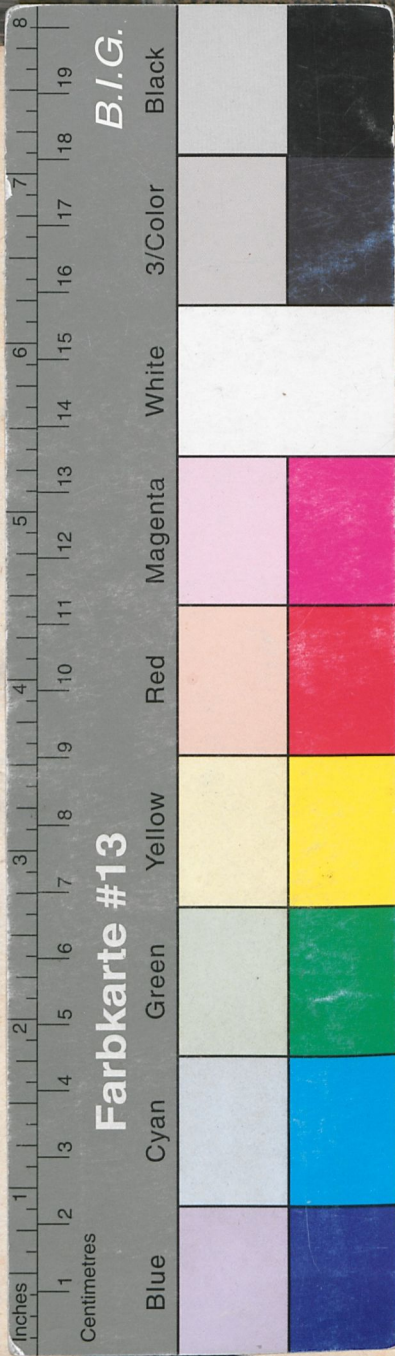
0018

R

44 42

COMMENTATIONIS
IN
ORATORIAM ROMANAM
SPECIMEN

QVO
AD DECLAMATIONES
XVIII SEPT. HOR. X IN SCHOLA SENATORIA
INSTITVENDAS

EI SCHOLASTICAE
PROMOTORES FAVTORES QVE
QVAM OBSERVANTISSIME INVITAT

CONRADVS NAHMMACHER
SCHOLAE OPPIDANAE HELMSTADIENSIS ET
COENOBII MARIEVALL' SVBPRIOR

HELMSTADII
LITTERIS LEVCKARDIANIS

